

ÎNCHEIERE

11 septembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecători

Tatiana Vieru
Nina Vascan
Dumitru Mardari

examinând admisibilitatea recursului declarat de Societatea pe Acțiuni „Moldtelecom”, reprezentată de Zinaida Olari,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni „Moldtelecom” împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „Red Union Fenosa” Societate pe Acțiuni, cu privire la repararea prejudiciului material și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 11 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a admis apelul declarat de Întreprinderea cu Capital Străin „Red Union Fenosa” Societate pe Acțiuni, fiind casată hotărârea din 09 octombrie 2018 a Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani și pronunțată o nouă hotărâre de respingere a acțiunii înaintate de Societatea pe Acțiuni „Moldtelecom”,

c o n s t a t ă :

La 16 martie 2018, SA „Moldtelecom” a depus cerere de chemare în judecată împotriva ÎCS „Red Union Fenosa” SA, cu privire la repararea prejudiciului material și încasarea cheltuielilor de judecată

În motivarea acțiunii, reclamanta a indicat că, la 04 august 2017, s-a constatat deteriorarea cablurilor de telecomunicații electronice de tip TPP 100x2x0,4 și de tip TPP 50x2x0 în satul Scorțeni, r-nul Telenești, care aparțin reclamantei, cauzându-i un prejudiciu material în sumă de 5620,63 lei.

SA „Moldtelecom” a relatat că, la 10 august 2017, a fost înaintat un demers Inspectoratului de Poliție Telenești privind deteriorarea cablurilor de comunicații electronice, prin care a solicitat cercetarea cazului și identificarea persoanelor vinovate. La 24 august 2017, IP Telenești, i-a comunicat că deteriorarea cablurilor de telecomunicații a fost provocată de căderea firului electric ce aparține ÎCS „Red Union Fenosa” SA. Iar soluționarea pe cale amiabilă a cauzei, nu s-a soldat cu succes.

Reclamanta a menționat prevederile art. 14 alin. (2) din Codul civil, care prevede că prejudiciu se consideră cheltuielile pe care persoana lezată într-un drept al ei le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului încălcat, pierderea sau deteriorarea bunurilor sale (prejudiciu efectiv), precum și beneficiul neobținut prin încălcarea dreptului (venitul ratat).

SA „Moldtelecom” a solicitat încasarea în contul pârâtei a prejudiciului material în sumă de 5620,63 lei și a cheltuielilor de judecată în sumă de 270 lei.

În cadrul judecării cauzei, pârâta ÎCS „Red Union Fenosa” SA a depus referință în întâmpinarea cererii de chemare în judecată, prin care a cerut respingerea acțiunii ca neîntemeiată (f.d. 56).

Prin hotărârea din 09 octombrie 2018 a Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, acțiunea formulată de SA „Moldtelecom” s-a admis integral.

S-a dispus încasarea din contul ÎCS „Red Union Fenosa” SA în beneficiul SA „Moldtelecom”, a prejudiciului material în sumă de 5620,63 lei și a taxei de stat în sumă de 270 de lei (f.d. 65, 68-71).

Pentru a hotărî astfel, instanța de judecată a constatat că art. 1410 din Codul civil prevede că persoanele a căror activitate este legată de un izvor de pericol sporit pentru lumea înconjurătoare (exploatarea vehiculelor, a instalațiilor, mecanismelor, folosirea energiei electrice, a substanțelor explozibile, efectuarea lucrărilor de construcții etc.) au obligația să repare prejudiciul cauzat de izvorul de pericol sporit dacă nu demonstrează că prejudiciul se datorează unei forțe majore (cu excepția cazurilor în care dauna a survenit ca urmare a exploatării navelor aeriene) sau din intenția persoanei vătămate.

Prin urmare, instanța a menționat că argumentele pârâtei referitor la faptul că nu este demonstrată vinovăția sa în cauzarea prejudiciului contravine prevederilor art. 1410 din Codul civil. Or, răspunderea pentru prejudiciul cauzat de un izvor de pericol sporit este guvernată de reguli speciale, ținând cont de faptul că dauna poate fi cauzată de obiecte periculoase, iar prejudiciul cauzat de un izvor de pericol sporit se angajează în lipsa vinovăției.

Cu referire la cheltuielile de judecată, prima instanță a relatat că acestea sunt compuse din taxa de stat, iar conform prevederilor ar. 94 alin. (1) din Codul de procedură civilă, urmează a fi încasate de la partea care a pierdut procesul.

Împotriva acestui act judecătoresc, la 22 octombrie 2018, ÎCS „Red Union Fenosa” SA a declarat apel, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii din 09 octombrie 2018 a primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii înaintate de SA „Moldtelecom” (f.d. 67, 78-81).

Prin decizia din 11 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul declarat de ÎCS „Red Union Fenosa” SA, fiind casată hotărârea din 09 octombrie 2018 a Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani și pronunțată o nouă hotărâre, prin care s-a respins acțiunea înaintată de SA „Moldtelecom”.

Referitor la procesul de luare a acestei soluții, instanța de apel a constatat că speței îi sunt aplicabile prevederile pct. 7 și 8 din Regulamentul cu privire la protecția rețelelor electrice, aprobat prin hotărârea de Guvern nr. 514 din 23 aprilie 2012, care stabilește că întreprinderile, organizațiile și instituțiile, care execută lucrări ce necesită refacerea rețelelor electrice sau protejarea lor de deteriorări, sînt obligate să îndeplinească aceste lucrări din contul mijloacelor proprii, de comun

acord cu ÎRE. La construcția canalelor de irigație de colectare și drenare, la instalarea spalierelor pentru vița-de-vie și livezi, precum și la executarea altor lucrări, se va păstra accesul la rețelele electrice. În documentația de proiect și deviz pentru construcția, reparația capitală, reconstrucția clădirilor și construcțiilor, în apropierea cărora sînt amplasate rețelele electrice, se vor prevedea măsuri, coordonate cu ÎRE, de asigurare a integrității rețelelor electrice. Totodată, conform pct. 2, subpunctul 1 din Regulament, zona de-a lungul LEA, constituită din terenul și spațiul aerian, limitate de planurile verticale, depărtate din ambele părți ale liniei de la conductoarele marginale fără devieri, cu tensiunea pînă la 1 kV – trebuie să aibă distanța de 2 m, iar cu tensiunea de 1-20 kV - distanța de 10 m.

Astfel, Colegiul civil a ținut să accentueze că intimata, la plasarea liniilor de telecomunicații în nemijlocirea apropiere de liniile de înaltă tensiune a apelantei, urma să țină cont prevederile menționate mai sus. În situația în care partea responsabilă a neglijat regulile de securitate impuse de actele normative aplicabile situație, aceasta urmează să-și asume responsabilitatea și să suporte consecințele prejudiciului produs.

La 15 iulie 2019, SA „Moldtelecom”, reprezentată de Zinaida Olari, a declarat recurs împotriva deciziei din 11 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea cererii de recurs și casarea deciziei contestate.

În motivarea ilegalității deciziei contestate, recurenta a relatat că instanța de apel nu a constatat și nu a elucidat circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, fiind luate în calcul doar argumentele intimitei, care nu au fost demonstrate prin probe.

SA „Moldtelecom” a menționat prevederile pct. 5 din Regulamentul pentru utilizarea și furnizarea energiei electrice, aprobat prin hotărârea de Guvern nr. 393 din 15 decembrie 2010, care stipulează că operatorul de rețea este obligat să întrețină în stare bună de funcționare rețelele electrice ce-i aparțin, precum și rețelele electrice de întreținerea cărora este responsabil conform prevederilor prezentului Regulament, să efectueze exploatarea și reparația lor în corespundere cu cerințele documentelor normativ-tehnice obligatorii și să respecte normele de securitate.

La 31 iulie 2019, în conformitate art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție a comunicat cererea de recurs ÎCS „Red Union Fenosa” SA, informând că referința se depune în termen de o lună de la data primirii scrisorii. În mod corespunzător, dacă referința nu este prezentată în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia (f.d. 130).

La 15 august 2019, ÎCS „Red Union Fenosa” SA a depus referință asupra cererii de recurs, solicitând respingerea recursului depus de SA „Moldtelecom”, ca fiind inadmisibil (f.d. 132-135).

Examinând admisibilitatea recursului, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la articolul 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs formulată de SA „Moldtelecom” este inadmisibilă, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu articolul 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433,

completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Instanța de judecată subliniază că un stat care dispune de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii săi se bucură de principiile unui proces echitabil prevăzute la articolul 6 parag. (1) din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (a se vedea *Lebedinschi vs Republica Moldova*, 16 septembrie 2015, parag. 32, *Sultan vs Republica Moldova*, 5 iunie 2018, parag. 24).

În aceste condiții, procedura de admisibilitate a cererii de recurs va fi efectuată și analizată prin prisma articolului sus - citat, care cuprinde, în mod particular, dreptul de acces la justiție și dreptul de a fi auzit.

Instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, pentru că prin însăși natura sa, recursul trebuie reglementat de către stat, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere. În acest sens, criteriile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, *inter alia*, *Marc Brauer vs Germania*, 1 septembrie 2016, parag. 34; *Miessen vs Belgia*, 16 octombrie 2016, parag. 64; *Samardžić vs Croația*, 20 iulie 2017, parag. 28; *Zubac vs Croația (Marea Cameră)*, 5 aprilie 2018, parag. 82).

La început, judecătorul raportor a făcut un raport verbal în fața completului de judecată instituit în corespundere cu articolul 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă. Așadar, în conformitate cu articolul 433 lit. a¹), b), c) și d) din Codul de procedură civilă, instanța de judecată a verificat dacă actul judecătoresc poate fi atacat cu recurs, dacă cererea dedusă judecății este formulată de persoana îndreptățită, dacă aceasta nu a fost depusă în mod repetat și dacă a fost declarată în termen.

Prin urmare, obiectul prezentei cererii se referă la decizia din 11 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău, care intră în categoria de acte specificate în articolul 429 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

În baza cercetării materialelor cauzei, completul de judecată nu a identificat faptul că recursul a fost examinat anterior, fiind respectate, totodată, dispozițiile articolului 430 din Codul de procedură civilă, cu privire la subiecții abilitați cu dreptul de a depune recurs.

În conformitate cu articolul 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul respectiv este de decădere și nu poate fi restabilit. Această limită temporală este esențială pentru a asigura buna administrare a justiției și, în special, principiul securității juridice (a se vedea *Marc Brauer*, *ibidem*, parag. 35; *Tence vs Slovenia*, 31 mai 2016, parag. 31).

La 29 mai 2019, Curtea de Apel Chișinău, prin intermediul poștei electronice a expediat participanților la proces copia deciziei integrale din 11 aprilie 2019 (f.d. 126), fiind recepționată de reprezentanții recurente, la aceeași dată.

Drept consecință, instanța de recurs constată că cererea dedusă judecății a fost declarată în termenul prevăzut mai sus.

În continuare, completul de judecată a audiat raportul verbal al judecătorului raportor, cu privire la esența și temeiurile recursului, inclusiv dacă argumentele recurentului referitoare la ilegalitatea deciziei atacate întrunesc criteriile formale din articolul 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Articolul 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă dictează regula principală, potrivit căreia, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

La acest capitol, alin. (2) și (3) din articolul 432 din Codul de procedură civilă prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat. Iar, alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au condus sau ar fi putut conduce la soluționarea greșită a pricinii, în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară sau în cazul în care erorile comise au condus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Mai mult, modul de prezentare și formulare a chestiunilor de drept a fost explicat în punctele 22 – 27 din Hotărârea explicativă nr. 5 din 11 noiembrie 2013 a Plenului Curții Supreme de Justiție (a se vedea similar *Trevisanato vs Italia*; 16 decembrie 2016, parag. 22 – 23, 36).

În mod corespunzător, instanța de recurs notează că reglementările referitoare la rigorile impuse de articolul 432 alin. (1) - (4) din Codul de procedură civilă sunt redactate suficient de clar și îndeplinesc criteriul de previzibilitate. Mai mult, scopul acestui articol este, atât de a proteja interesul recurentului/recurenteii/recurenților de a obține, după caz, casarea sau modificarea deciziei atacate, cât și de a păstra rolul Curții Supreme de Justiție de a se ocupa numai de probleme de o importanță semnificativă specificat în articolul 1 alin. (2) din Legea nr. 789-XIII din 26 martie 1996 (a se vedea *Zubac*, ibidem, parag. 83, 105 - 106).

În consecință, limitările impuse de articolul 432 alin. (2) – (4) din Codul de procedură civilă urmăresc un scop legitim, respectând în același timp cerințele securității juridice și buneii administrări a justiției (a se vedea *Beniamin Nersesyan vs Armenia*, 19 ianuarie 2010, parag. 22; *Marc Brauer*, ibidem, parag. 35; *Miessen*, ibidem, parag. 67; *Sturm vs Luxemburg*, 27 iunie 2017, parag. 36; *Zubac*, ibidem, parag. 98). Persoanele vizate trebuie să se aștepte ca aceste reguli să fie aplicate (a se vedea *Ronald Vermeulen vs Belgia*, 17 iulie 2018, parag. 44).

Instanța de judecată observă că SA „Moldtelecom” a criticat decizia din 11 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău în baza articolului 432 din Codul de procedură civilă, fără a specifica expres unul din temeiurile prevăzute la alineatele (2), (3), (4) din articolul citat. Totuși, în virtutea principiului *jura novit curia*, instanța de recurs are competența de a decide asupra caracterului juridic al argumentelor inserate în cererea de recurs, prin examinarea lor, în lumina temeiurilor articolului 432 alin. (2), (3), (4) din Codul de procedură civilă.

În plus, Colegiul subliniază că recurenta nu a criticat textele de lege aplicate de instanța de apel. Mai mult, nu a dat detalii cu privire încălcările comise de instanța de apel pe care le-ar fi considerat esențiale.

Colegiul judiciar relevă că SA „Moldtelecom” nu a invocat argumente referitoare la ilegalitatea deciziei atacate. Astfel, dacă instanța ar purcede la examinarea cererii de recurs motivate într-o asemenea manieră, atunci s-ar substitui autorului acesteia în formularea unor critici împotriva actului judecătoresc, ceea ce ar echivala cu un control efectuat din oficiu și ar pune la îndoială obiectivitatea și nepărtinirea completului de judecată. Or, un atare exercițiu este inadmisibil în condițiile în care, prin prisma articolului 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs trebuie să cuprindă esența și temeiurile recursului, precum și argumentul ilegalității deciziei atacate.

Pe baza celor prezentate, completul de judecată constată că recurenta nu a adus suficiente argumente cu privire încalcările comise de instanța de apel, pe care le-ar fi considerat esențiale și ar putea obliga instanța de recurs să primească cererea acestuia spre examinarea în fond și, eventual, să caseze/modifice hotărârea judecătorească contestată. Prin urmare, temeiurile invocate nu sunt compatibile cu cerințele prevăzute la articolul 432 alin. (2), (3) sau (4) din Codul de procedură civilă, iar, în consecință, recursul dedus judecătii nu corespunde condiției de a fi efectiv (a se vedea, inter alia, Petrovic vs Luxemburg, 17 februarie 2011, parag. 31 – 33, Sturm, ibidem, parag. 32).

Considerațiile de mai sus sunt suficiente pentru a permite instanței de judecată de a reține existența temeiului prevăzut la articolul 433 lit. a) din Codul de procedură civilă. În atare condiții, conjunctura respectivă confirmă că marja de apreciere a instanței de recurs nu a fost disproporționată cu obiectivele securității raporturilor juridice și bunei administrări a justiției, după caz, s-a accentuat rolul instanței supreme de a interpreta uniform legea și de a soluționa litigiile apărute în cadrul aplicării legilor, în raport cu obiecțiile formulate în recurs. Deci, în opinia instanței, normele de drept nu au format un obstacol care să afecteze esența dreptului recurentului de acces la un tribunal.

Cât privește dreptul justițiabilului „de a fi auzit de o instanță”, garantat de articolul 6 parag. 1 din C.E.D.O., instanța notează că obligația de a motiva o hotărâre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză și de trăsăturile speciale ale procedurii în ordine de recurs (a se vedea, inter alia, Latourniere vs Franța, 10 decembrie 2002, parag. 2; Hansen vs Norvegia, 2 octombrie 2014, parag. 71 – 74). În concepția instanței europene, articolul 6 parag. (1) nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs ca fiind lipsit de șanse de succes (a se vedea, *mutatis mutandis*, Kukkonen vs Finlanda (nr. 2), 13 ianuarie 2009, parag. 24; Papaioannou vs Grecia, 2 iunie 2016, parag. 45; Baydar vs Olanda, 24 aprilie 2018, parag. 46; Guelfucci vs Franța, 3 iulie 2018, parag. 42 - 44). Aceste raționamente se transpun direct în cazul de față, de vreme ce esența și temeiurile din recursul dedus judecătii, inclusiv și argumentele din el, nu sunt în stare să afecteze legalitatea deciziei atacate sau a procedurii în ansamblu.

Având în vedere circumstanțele care preced, completul de judecată decide în mod unanim că recursul declarat de către SA „Moldtelecom”, reprezentată de Zinaida Olari nu ridică probleme de drept și nu poate fi acceptat spre examinare în fond, urmând a fi considerat inadmisibil.

În conformitate cu articolul 270, articolul 433 lit. a) și articolul 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de SA „Moldtelecom”, reprezentată de Zinaida Olari.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Tatiana Vieru

Judecătorii

Nina Vascan

Dumitru Mardari